

Vehreämpi Kruununhaka

Säilyvätkö Kirjanpuiston puut? Tuleeko Kotisatamasta meille uusi olohuone? Voisiko Halkolaiturilla kukkia kirsikkapuita? Muuntuvatko pihakadut puutarhoiksi?

Kruununhaassa asuvien, täällä työskentelevien, opiskelevien, asioivien ja vapaa-aikaansa viettävien määrään nähden kaupunginosassamme on vähän puistoja, puita tai muuta vehreyttä. Ritaritalon puisto on hyvässä kunnossa, mutta Tervasaari, Säätöpuisto ja Liisanpuistikko sekä Oikokadun ja Meritullinkatujen pohjoispäiden kävelykatualueet ovat kovassa käytössä kovin kuluneita ja kohennuksen tarpeessa. Myöskään katujen varsille ei juuri ole istutuksia. Halkolaituri sijaitsee hienolla paikalla ja siinä olisi potentiaalia kehittyä viihtyisäksi vehreäksi saarekkeeksi.

Krunikka puhuu -tilaisuudessa 27.3.2023 ideoimme kaupunkiympäristön toimialan edustajien ja asukkaiden kanssa, miten yhdessä vaalia Kruununhaan merellisyttä ja sen puistojen viihtyisyyttä sekä mitä asukkaat itse voisivat tehdä Kruununhaan kaupunkitilan vehreyttämisen hyväksi. Alle on koottu kaupungin edustajien alustuksissaan ja diaesityksissään sekä asukkaiden puheenvuoroissaan sekä kirjallisesti esittämiä ajatuksia edelleen käsiteltäviksi Kruununhaan asukkaiden yksityisten, julkisten, 3. sektorin ja kaupunkiaktiivisuuden toimijoiden kesken, asukas- ja muissa yhdistyksissä, kulttuuri- ja kasvatusyhteisöissä, taloyhtiöissä jne.

Viime keväänä Kruununhaan asukasyhdistys organisoivat yhdessä kiinteistöhuolto Määtän ja taloyhtiöiden kanssa talojen edustoille lisää kukkaistutuksia ruukkuihin ja laatikoihin. Syksyn talkoissa Liisanpuistikkoon istutettiin satoja kukkasipuleita. Ne ovat toivottavasti nousevat todistamaan Asukasyhdistyksen Kukan päivän juhlaamme. Asukasyhdistys jätti myös mielipiteen Meritullinkatu 33 kerrostalon muutoksen vaikutuksesta Meritullinkadun pihakatuun, jota asukasyhdistys toivoo kehitettäväksi vehreämmäksi ja monipuolisemmaksi. Uusien puiden paikkoja asukasyhdistys on esittänyt Meritullintorille, jonka suunnittelu on nyt käynnissä kaupungin kanssa.

Arkkitehti Irene Siljama, Kaupunkiympäristön toimiala/asemakaavoitus, johdattamina keskustelimme uusista puistoalueista ja Pohjoisrannan Kotisataman alueen kehittämisestä

1. Kotisataman alue

Irene Siljama esitteli Kotisataman tämän hetkiset suunnitelmat. Kotisataman alue sijoittuu uuden sillan kupeeseen, pohjoisrannan itäpuolelle. Alueelle on suunnitelmassa esitetty uutta puistoaluetta ja julkista tilaa, mahdollisesti myös meren päälle rakennettava paviljonkirakennus. Alueelle suunnitelmassa myös sijoitettu Staran aidattu huoltoalue sekä lumensulatuskontti. Osana yleiskaavaa on kaupungilla 'Merellinen strategia' eli meren tuominen ihmisiä lähelle, jonka toteutumista myös tässä hankkeessa pyritään edistämään. Osallistumis- ja arviointisuunnitelma olivat esillä 2022 keväällä, kaavaehdotus on nähtävillä arviolta loppuvuodesta 2023, jolloin siitä on mahdollisuus tehdä muistutus. Tämän jälkeen tarkistettu ehdotus käsitellään kaupunkiympäristölautakunnassa, kaavasta päättää kaupunginvaltuusto.

Staran aidattu varikko -alue ja lumensulatuskontti eivät saaneet yleisön kannatusta. Kysyttiin voitaisiinko molemmat tai jompi kumpi siirtää muualle, esimerkiksi Kaisaniemen puistoon, jolloin merellinen strategia toteutuisi vahvemmin. Keskustelussa nostettiin esille myös uimapaikan kaipuu. Uimapaikan osalta alueelle ollaan tehty tutkimuksia alueen merivirtauksista, jotka voivat aiheuttaa vaaraa. Myös Tervasaaren Mattolaiturille pohditaan talviuimapaikkaa. Erilaisin rakenteellisin ratkaisuin uimapaikko on toteutettavissa myös virtauspaikoille.

Pohjoisrannan pyörätien linjausta toivottiin yleisöstä tehtävän niin, että jalankulkijoita ei pelota. Kysyttiin, miksi pyörätie on suunniteltu keskelle Kotisatamaa. Haluttiin, että se siirrettäisiin kadun varteen. Pysäköintiä ei lisättäne rantaan.

Kirjallisena jätetyt kommentit:

- Pyörät autotien viereen (puita väliin)
- Kävely kävelynä
- Staran lumipiste pois Pohjoisrannasta, vaikka Kaisaniemen puiston laitamille / lumenjättopaikka muualle, tulee raskasta liikennettä
- Tärkeää päästä veden ääreen, varpaat veteen!
- Staran huoltopiha huonossa paikassa, ei rannassa aidattua aluetta
- Kotisatamaan suunniteltu lumensulatuspiste siirrettävä Kaisaniemenrantaan, jossa ei ole asutusta, mutta hyvät liikenneyhteydet ja Kotisatamaan suunniteltu Staran huoltopiste myös Kaisaniemenrantaan
- Uimapaikka!
- Kaupunki selvittää parasta aikaa saataisiinko uimapaikka Tervasaareen tai Pohjoisrantaan kotisataman alueelle. Virtaukset voivat olla osittain hankalia. Erilaisin ratkaisuin voidaan virtausalueille myös tehdä uimapaikka.

2. Kirjanpuistikko

Kirjanpuistikko oli osa Hakaniemen rannasta järjestettyä arkkitehtuuri kilpailua vuonna 2018. Kilpailun pohjalta on tehty Hakaniemenrannan kaava ja myös Kirjanpuisto on osa tätä kaavaa. Sekä katu, että pustosunnittelua ollaan nyt aloittamassa ja tarkempi luonnos tulee nähtäville syksyllä/loppuvuodesta. Tarkempi suunnittelu tehdään vuonna 2024.

Keskustelussa esitettiin, että alueen ikivanhat lehmukset halutaan säilyttää. Kyseessä on hieno puurivistö. Uudessa luonnoksessa kiinnitettiin huomiota lasten leikkipuistoon. Tällä hetkellä Kirjanpuistossa sijaitsee iso leikkipuisto, jota alueen päiväkodit käyttävät, koska heillä ei ole omia riittäviä pihvoja. Nähtiin tärkeänä, että jatkossa säilyy myös iso leikkipuisto. Samassa yhteydessä tuotiin esiin lasten turvallisuus, esitetystä luonnoksessa tulisi ylittää katu puistoon mentäessä. Lasten leikkipaikka on myös suunniteltu liian lähelle katua. Kiinnitettiin huomiota myös puistoon liittyvään pyöräilyyn. Myös Kruununhaan sisältä Pohjoisrantaan päin tuleva pyöräilyreitin turvallisuus tuli varmistaa. Ehdotettiin, että Kirjanpuistikon suunnittelussa otettaisiin huomioon mahdollisuus järjestää puistotapahtumia, kuten esimerkiksi Kirjakatufestivaali, josta kaupunginosa neljä laatukirjakauppaa yhdessä asukasyhdistyksen lukupiirin kanssa ovat tehneet aloitteen. Toivottiin, että suunnittelussa tarkastellaan pääsyä lähellä oleville viheralueille kuten Oikokadulle ja uuden sillan ali Kotisataman puistikoon. Vaille tukea jäänyt kommentti yleisöstä: Eikö täällä ole muka tarpeeksi puistoa - tämähän on kantakaupunkia. Toivottiin myös että uusi puistoalueen toteutukseen korkeatasoisesti kiinnitettäisiin erityistä huomiota ja että monipuolisia paikkoja oleskeliin ja tekemiseen tulisi alueelle.

Kirjallisena jätetyt kommentit:

- Näpit irti Kirjanpuiston puista!
- Miten arkkitehtuurikilpailun tulos näkyy? Korketasoista viherympäristöä ja monipuolisia toiminnan paikkoja
- Kirjanpuisto on ollut tärkeä iso leikkipuisto, jota päiväkodit käyttävät, koska heillä ei ole omia pihvoja. Uuteen puistoon myös iso leikkipuisto.

Maisema-arkkitehti Tomas Palmgrenin, Kaupunkiympäristön toimiala/kaupunkitila ja maisemasuunnittelu, johdattamina keskustelimme nykyisten puistojen parannuksesta

3. Säätytalon piha

Piha/puistikko on valtion aluetta, mutta kaupungilla on siinä yleinen leikkipaikka Piha /puistikko kunnostetaan kauttaaltaan historiallisia arvoja kunnioittaen. Suihkulähteen ympärille tulee nykyistä enemmän oleskelutilaa. Leikkipaikka kunnostetaan. Toteutussuunnittelu on v. 2023 ja luonnos esillä syksyllä 2023, rakentaminen vuosina 2024–25. Tuotiin esille huoli, että viekö suihkulähteen ympärillä olevan oleskelutilan laajennus tilaa lasten leikkipuistolta, joka on useamman päiväkodin käytössä.

Kirjallisena jätetyt kommentit:

- Voisiko Säätytalonpuiston Kirkkokadun puoleinen sivu olla aikuisille = penkkejä, tuoleja, pöytiä
- Säätytalon puistoon lisää nurmea
- Lisää penkkejä!
- Säätytalon puisto on kahden päiväkodin käytössä -> tilaa ei saa pienentää
- Kaljaporukoita on katoksen alla
- Tällä hetkellä puisto on ollut kokonaan aidattu ja sitä käyttää kaksi päiväkotia Vironniemen päiväkotia ja Ankkalampi, koska heillä ei ole ollenkaan omaa pihaa. Lisäksi 2-3 perhepäiväkotiryhmää ulkoilee siellä päivittäin ja päiväkotia Aleksin välillä. Puisto on päivisin ollut aivan täynnä lapsia. Se on kuitenkin ainoa leikkipuisto sillä puolella Kruununhakaa. Tervasaareen on pitkä matka ja lapset tarvitsevat sinne pitkään aikuisen mukaan. Lapset ovat puiston pääasiainen käyttäjäryhmä

4. Liisanpuistikko

Liisanpuistikon peruskunnostukselle ei vielä ole kunnostussuunnitelmaa eikä aikataulua. Koirien ulkoilutus kuluttaa sitä, mutta kunto on Palmgrenin mukaan vielä hyvä verrattuna muihin Kruununhaan kohteisiin: Tervasaareen, Kirjanpuistikon ja Meritullinkadun kävelykatuosuuteen. Vanhat arvokkaat puut varjostavat nykyisiä kesäkukkaistutuksia patsaan ympäristössä. Kesäkukkien tilalle on alustavasti tutkittu varjoperenna- ja kevätsipulikukkaistutusta sekä erillisiä kukka-astioita. Se kuitenkin vaatii suunnittelun ja rahoituksen. Tähän Palmgren ehdotti hyvää OmaStadi-hanketta. Huoltoasemaan liittyvät muutokset ratkaistaan asemakaavoituksessa. Esille tuodun pienikokoisen, kaltevan jääkentän ylläpito ei ole Palmgrenin mukaan kaupungin varoilla tarkoituksenmukaista, mutta se voisi olla mahdollista, jos perustamisen ja jään ylläpidon kustannukset saataisiin järjestettyä muutoin kuin kaupungin toimesta.

Yleisöstä todettiin, että nurmi on heikkoa johtuen koirakäytöstä ja isojen puiden tuottamista varjoista. Koska puut halutaan säästää, voisiko mahdollisesti sijoittaa nurmi- ja istutusaluetta keskelle ja hiekkapohja-aluetta puiden alle. Palmgren totesi, että pieni koirakäymälä, jota jotkut koirat oppivat käyttämään, olisi ehkä mahdollista Liisanpuistikoon sijoittaa. Yleisöstä ehdotettiin, että se voisi olla ihmiskäymälän lähellä.

Pohdittiin, mitä asukasyhdistys voisi Liisanpuistikoon tuoda. Ainakin kesäkukkaistutuksen varjoja sietävillä perennoilla patsaan ympäristöön, Viljelylaatikotkaan eivät ole mahdoton ajatus, mutta niille tarvitaan aurinkoinen paikka ja ne olisi sovitettava historialliseen ympäristöön. Viljelylaatikkolupa voidaan myöntää vain yhdistykselle. Viljelylaatikkopaikan nimellinen vuokra on 2 €/m² vuodessa. Nopein tie toteutukseen on Oma stadihanke. Toisaalta se on ongelmallinen, koska isossa Etelä-Helsingissä on vaikea saada riittävää äänestävävolyymia yksittäiselle hankkeelle.

Tuotiin esille myös leikkikalusteiden huono kunto. Liisanpuistikko on monelle lähin leikkipaikka ja sitä toivottaisiin kehitettävän.

Kirjallisena jätetyt kommentit:

- Koira-alue / koirakäymälä / koirakäymälät Liisanpuistikkoon ulkokehälle
- Liisanpuistikon leikkivälineiden kunnostus
- Liisanpuiston ainakin kahteen, sisäänkäyntiin suuret isutuslaatikot kukkia tms. varten
- Viljelylaatikoita Liisanpuistikkoon, muita istutuksia kaupunkilaisten/asukasyhdistyksen toimesta
- Kasvatuslaatikoita Liisanpuistoon
- Nurmikkoalueet, leikkipaikka, istuskelupaikat, kukkaistutukset kuluneita
- Lasten leikkivälineiden päivittäminen, vauvakeinu (Lähin vauvakeinu Tervasaassa)
- Puiston ympärivuotinen käyttö esimerkiksi talveksi pieni luistelukenttä jäädytetään hiekan päälle (luistelumahdollisuutta ei lähimaillakaan)
- Voisiko olla yhteiskäyttöisiä tavaroita, esim jalkapallo tai ulkopelejä käytettäväksi?
- Korkeammat pensasistutukset Pohjoisrannan suuntaan, meluvaimennus ja päästöjen vähentäminen?
- Huoltoaseman poistuneen rakennelman tilalle kasvillisuutta
- Liisanpuistikkoon lisää syreenipensaita ja kukkia

5. Tervasaari

Kulttuuri ja vapaa-ajan toimiala / liikuntapalvelut on kertonut, että OmaStadi- aloitteen perustalta kuntoilupaikkaa tullaan täydentämään infotaululla ja muutamalla uudella välineellä v. 2023 ja mattolaiturille tutkitaan talviuintipaikkaa. Peruskorjaus 2026-29 sisältää leikkipaikan kunnostuksen. Poukaman huonokuntoinen laiturit poistetaan.

Yleisöstä todettiin, että Tervasaaren käyttö on lisääntynyt nopeasti ja huollon kapasiteetti ei riitä roskien poistossa eikä istutusten hoidossa. Tupakantumpeja ja piknik-pakkausjätteitä on paljon Palmgren suositteli yhteydenottoa kunnossapitoon hoidosta, roska-astioista ja tyhjennysväleistä. Asukasyhdistys on lähettänyt alueen siivouksesta mielipiteen kaupungille 2022.

Kirjallisena jätetyt kommentit:

- Tervasaaren pohjoisrannalle penkkejä - ei ole yhtään!
- Tervasaaren talvikunnossapito
- Tervasaaren kannaksen ruusupuskien tilalle myös puita
- Koirapuisto pois, siirto Kaisaniemen puistoon ja uimaranta ihmisille
- Tervasaaren puistoon tarvitaan tuhkakuppeja
- Niittykukkanurmikko Tervasaareen
- Uimapaikka/sauna Tervasaareen (talvi&kesä) -> käyn joka viikko joko halkulaiturilla/Tervasaassa uimassa, karu paikka
- Lisää roskiksia Tervasaareen!
- Penkit vanhuksille
- Tervasaari todella epäsiistissä kunnossa erityisesti viikonloppuisin
- Laituri veden äärelle, jotta saa kastettua varpaat mereen
- Ulkoliikuntapaikan kehittäminen ja urheiluvälineet, koris yms. kehittäminen,
- Leikkipuiston lisää leikkikaluja, hiekkalelut yms, hämähäkkikeinu, trampoliini, kahluuallas
- Niittykasvit, pörriäiset

6. Oikokatu ja Meritullinkatu

Molemmat pihakadut ovat peruskorjauksen tarpeessa. Oikokadun suunnittelu on alustavasti 2028 ja rakentaminen alkaisi vuonna 2029. Leikki- ja oleskelutoiminnot suunnitellaan perusparannuksen yhteydessä. Meritullinkadun pohjoispään pihakadun suunnittelu on alustavasti 2028 - se odottaa Meritullinkatu 33 rakentamisen valmistumista. Ajo korttelin sisäpihalle tulee suunnitelmassa pihakadun kautta. Sisäpihan huoltoajon määrä ei muutu. Pelastusajojärjestelyitä tutkitaan, tällä hetkellä pyritään siihen että pelastusajoneuvon nostopaikkaa ei tulisi pihakadulle vaan pelastautuminen järjestettäisiin muuten esimerkiksi parvekeluukkujen kautta jolloin pihakatua voitaisiin kehittää vehreämpään suuntaan.

Oikokadun pihakadun osalta tuotiin esille parannuksen tarve. Myös tupakantumpit haittana. Rottia on nähty alueella. Rakennusyhtiö ei tyhjennä täysiä roska-astioita ajoissa. Pihakadut kivikaupungin keitaiksi.

Kirjallisena jätetyt kommentit:

- Pihakatuja siivoamiseen kiinnitettävä huomiota, paljon roskaa
- Penkkejä pihakaduille / Lisää penkkejä ihmisille! / Istuinpaikkoja lisää, penkkejä! / Lisää penkkejä / penkkejä lisää!
- Lisää roskiksia Kruununhakaan! / Lisää roskiksia
- Ei avonaisia roskiksia, rottia! (Oikokadun pihakatu)
- Pihakatu Oikokadun penkkien ympäristö on 12kk/vuodessa tupakojien sikolätti. Tumppeja massoitain maassa. Se ei hetkauta rökiporukkaa! Mitä asialle tehdään?
- Kasvatuslaatikoikoita pihakaduille!
- Meritullinkadun pään pihakatu huonossa kunnossa, leikkipaikka ja istutukset kadonneet.
- Pihakaduista vihertäviä uusia keitaita, joissa toiminnallisuutta eri ikäisille
- Ei pelastusautojen nostopaikkoja pihakaduille, ei parkkipaikkoja, tilaa oleskelulle

7. Meritullintori

Kruununhaan asukasyhdistys on esittänyt kaupungille, että Meritullintorille voitaisiin istuttaa muutamia uusia puita, joko pysyvästi tai aluksi ”kevyt rakenteena” erilliseen istutusalueeseen. Kaupungin yleisenä tavoitteena on että väliaikaisen kunnostuksen sijaan kohde pyritään kunnostamaan pysyvästi normaalin prosessin mukaan. Esimerkiksi uusi katupuu edellyttää riittävän kasvualusta-tilavuuden löytymistä. Muutos suunnitellaan huolellisesti alueen arvot huomioon ottaen. Kasvava puu tosin olisi vielä kannatettavampi. Aukiota hallitsevien neljän pysäköintipaikan tilalle sopisivat puut. Tämäkin aukio on perinteistä vanhaa ympäristöä, jota on syytä tarkasti suunnitella. Maan alla on ahtaat tilat. Asukasyhdistyksen edustaja kertoi että yhdistys onkin ehdottanut väliaikaista ratkaisua, kunnes saadaan tehtyä selvitykset mahdollisista kasvavista puista. Tässä asukasyhdistys toivoo, että voivansa jatkaa keskustelua kaupungin kanssa, jotta tiedettäisiin, mitä maan alla on. Palmgren ei tätä vastusta, mutta ei voi luvata.

Kaupunki suunnittelee ensi kesäksi noin 15 pysäköintipaikan muuttamista istutusalueiksi kantakaupungin alueella. Ennen muiden kohteiden toteutusta kaupunki haluaa seurata minkälaista palautetta ja kokemuksia se saa. Kruununhaan alueella päätös käytöstä poistettujen bussipysäkkien muuttamisesta asukaspysäköinniksi on tehty ja muutokset toteutetaan kaduille lähiaikoina riippumatta Meritullintorin järjestelyistä.

Koko kaupungissa on yhteensä 15 parkkipaikkaa muuttumassa istutusalueiksi ja useita bussipysäkkejä muuttumassa pysäköintiin paljon useammalle autolle. Esimerkiksi Mariankadun entiset bussipysäkit tuovat 30 uutta pysäköintipaikkaa. Sähköpotkautojen pysäköinnistä kysyttiin, mutta siihen ei saatu vastausta. Päätös niistä on tehty helmikuun alussa, mutta ei vielä toteutunut.

Kirjallisena jätetyt kommentit:

- Kirsikkapuita molemmin puolin tietä (Pohjoisrannassa Meritullintorin kohdalla)
- Meritullintorille puuistutuksia ja penkkejä
- Meritullintorille puita, pensaita ja kukkia, sekä pari penkkiä ja roskis

8. Halkolaituri

Halkolaituri ei tullut esille esityksessä.

Kirjallisena jätetyt kommentit:

- Halkolaiturille kirsikkapuita
- Halkolaiturin repsottava kyltitys tulisi uusiksi ja sisääntulo muotoilla kutsuvaksi - nyt se vaikuttaa yksityiseltä varasto- ja parkkialueelta, jonne ei saisi mennä

- Kesäravintoloiden roska-astioille tarvitaan maisemaan sopivat aitaukset
- Halkolairia tulisi kehittää vehreämpään suuntaan. Se olisi myös hyvä paikka eri toiminnoille ja oleskelulle.

9. Puut ja katuvihreä

Kaupungilla on vahva tahtotila saada uusille puille paikkoja. Puu on iso elementti - verrattavissa rakennukseen. Se vaatii paljon suunnittelua, tutkimista ja yhteensovittamista sekä rahoituksen varmistamisen myös hoidolle. Kruununhaassa ei ole juurikaan katupuita historiallisesti ollut, mutta sopiviin paikkoihin niiden sijoittamista voidaan tutkia. Tonteille puiden lisääminen on tonttien hallinnassa. On sellaisia tontteja, joista katutilaan tulee puita, Niiden lisäämisestä voidaan olla yhteydessä tonttien omistajiin.

Kaikki ideat ja havainnot lähiympäristöstä ovat erittäin tervetulleita. Esimerkiksi Ritarikadun kehittäminen viihtyisämmäksi oleskeluympäristöksi Säätytalon kohdalla vaatii suunnittelua ja yhteensovittamista - esimerkiksi pelastusajo on huomioitava. Kesäkukka-astiat ja niiden hoidon järjestäminen olisi mahdollista. Kokemuksia on Oikokadun ja Meritullinkadun pohjoisosan OmaStadi-hankkeen kesäkukka-astioista. OmaStadi-hankkeet ovat kahden vuoden mittaisia. Jos ylläpitorahaa löytyy, niin astiat voidaan ehkä palauttaa.

Yleisöstä tuotiin esille, että osa Pohjoisrannan lehmuksista ainakin 6 on poistunut, mutta niiden istutusritilät ovat tallella, joten luulisi olevan helppo istuttaa ainakin niiden tilalle uudet.

Asukasyhdistys on ehdottanut kaupungille ”puukävelyn” järjestämistä yhdessä asukkaiden ja kaupungin edustajien kanssa, jossa katutilasta etsittäisiin yhdessä mahdollisia uusia puunpaikkoja maanalainen infra huomioiden. Ehdotukselle oltiin kaupungin puolelta myönteisiä.

Kirjallisena jätetyt kommentit:

- Vehreyttä pohjoisrannan rantareitille
- Puita/puskia/kukkia kadun varsille: parkkipaikan tilalle, kavennetaan tietä jotta saadaan lisää tilaa puille
- Pohjoisrannan vanhoihin lehmuspaikkoihin uudet taimet, olemassa on jo kuopat ja teräsuojat
- Lisää vehreyttä pohjoisrannan pyörä/kävelytien ja autotien väliin. Erittäin meluisa ja hektinen.
- Suojateiden eteen (siihen mihin ei saa liikennesääntöjen mukaan parkkeerata) matalia istutuslaatikoita istuinreunuksella.
- Pitkäsillanrantaan, Kotisatamaan ja Tervasaareen nurmikkojen tilalle niittyjä ja hyönteishotelleja pölyttäjiä
- Pohjoisrantaan lisää puita
- Pyöräily- ja jalankulkureitit erotettava toisistaan, vähintään kasvi- tai puurivistöllä
- Pohjoisrantakadulle kukkia valaisinpylväisiin ja voisiko olla myös Kauppatorin edustalla? Kastelu kai kohtuullisen edullista, kun tehdään autolla letkukasteluna (vrt. Kemi)
- Säilytetään KAIKKI olemassaolevat PUUT! Hyvä on, jos lisää istutetaan. Kiitos!
- Penkkejä lisää!
- Lisää pieniä tuoksuvia puita: syreenejä, jasmiineja, kirsikoita jne. Vähän joka tyhjälle pläntille. Kaisaniemen puistossa syysshootensijoita, upeita. Voisiko niitä saada lisää vähän joka paikkaan! Köynnöksillä saa vihreyttä ja vievät vähän maa-aluetta. Varikot voisi peittää köynnöksillä. Mehikasvikattoja
- Uusien puiden istuttaminen sinne mihin mahdollista!

Vapaaehtoistyön koordinaattori Armi Koskelan johdattamana keskustelimme asukkaiden panoksesta

10. Asukkaiden osallistumismahdollisuudet

Kaikissa Helsingin suurpiireissä toimii stadiluotsi, joka auttaa kaupunkilaisia löytämään oikeat vaikuttamiskanavat Helsingissä. Stadiluotseilta saa tietoa, ohjausta ja neuvontaa osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksissa. Stadiluotsit tukevat kaupunkilaisten ja kaupungissa toimivien yhteisöjen

keskinäistä vuoropuhelua, yhteistoimintaa sekä alueellisten kehittämistoimien yhteensovittamista. Rahoitus ja resurssit aiheuttavat jatkuvasti priorisointitarvetta koko kaupungin alueella.

Eteläisen suurpiirin stadiluotsi on vaihtumassa etunimi.sukunimi(at)hel.fi tai stadiluotsit@hel.fi.

Tuotiin esille, että tietysti historialliset arvot asettavat rajoja asukkaiden toiveiden toteuttamiselle, mutta asukkaat voivat vaikuttaa, että ne asettavat rajoja myös liian kovakouraisille teknisille ratkaisuille. Kolmas OmaStadi 2024-kierros on tulossa ja äänestys on 2025. Kaupunkiympäristö toimiala ei voi ottaa lahjoitusrahaa vastaan, mutta kyllä esimerkiksi lahjoituspuiden istutus jotenkin saadaan järjestymään. On selvitettävä kenen kautta raha pyöräytetään. Maanomistajan vastuu on aina ja siksi mietittävä taiten, mitä kaupunki voi sallia.

Kirjallisena jätetyt kommentit:

- Avustetaan taloyhtiöitä vehreyttämään taloyhtiöiden pihoja